

1. Fysieke terhandstelling van de algemene voorwaarden

Er is sprake van het bieden van een redelijke mogelijkheid tot kennisneming, indien de algemene voorwaarden door de gebruiker voor of bij het sluiten van de overeenkomst fysiek ter hand worden gesteld aan zijn contractspartij.

Onder fysieke terhandstelling moet simpelweg worden verstaan het in fysieke vorm (op een A4'tje) overhandigen van de tekst van de algemene voorwaarden.

2. Ter inzage legging van de algemene voorwaarden en toezending daarvan op verzoek

In bepaalde gevallen is het redelijkerwijs niet mogelijk dat een gebruiker zijn algemene voorwaarden fysiek aan zijn contractspartij overhandigt. Daarvan is sprake indien verkoop plaatsvindt via bijvoorbeeld een automaat of via de telefoon, maar ook in het geval er sprake is van massaal gesloten overeenkomsten (zoals bijvoorbeeld de koop van boodschappen in een supermarkt) of van zeer omvangrijke algemene voorwaarden.

Voor deze gevallen bepaalt de wet dat het voldoende is dat de gebruiker van algemene voorwaarden voor het tot stand komen van de overeenkomst aan zijn contractspartij kenbaar maakt dat de voorwaarden ter inzage liggen bij hemzelf, bij een Kamer van Koophandel of dat de voorwaarden zijn gedeponereerd bij een griffie van een gerecht. In dat geval moet de ondernemer er wel bij vermelden dat de voorwaarden op verzoek aan de contractspartij zullen worden toegezonden. Doet de contractspartij vervolgens dat verzoek, dan is de gebruiker van de algemene voorwaarden op straffe van vernietigbaarheid van de algemene voorwaarden gehouden om de voorwaarden onverwijld en op zijn kosten aan zijn contractspartij toe te zenden. Op deze verplichting is een uitzondering mogelijk voor die gevallen waarin toezending redelijkerwijs niet van de gebruiker gevegd kan worden. Daarvan zal niet snel sprake zijn.

3. Elektronisch ter beschikking stellen van de algemene voorwaarden

Komt een overeenkomst elektronisch tot stand – bijvoorbeeld via de e-mail of via een webshop – dan is het uitgangspunt dat de toepasselijke voorwaarden voor of bij het sluiten van de overeenkomst op elektronische wijze ter beschikking moeten worden gesteld. Dit dient op zodanige wijze te gebeuren dat de voorwaarden eenvoudig raadpleegbaar zijn en de voorwaarden door de contractspartij kunnen worden opgeslagen en zo toegankelijk zijn voor latere kennisneming door de contractspartij.

Een voorbeeld van een juiste wijze van ter hand stellen is het meesturen van de algemene voorwaarden als pdf-bestand in een bijlage bij een e-mailbericht of het beschikbaar stellen van de voorwaarden op een website achter een duidelijk herkenbare hyperlink. Let erop dat de voorwaarden ook in dat geval opgeslagen kunnen worden door de contractspartij.

Indien het daadwerkelijk ter beschikking stellen van de voorwaarden voor of bij het sluiten van de overeenkomst niet mogelijk is – waarvan niet snel sprake zal zijn – dan is voldoende dat de gebruiker zijn contractspartij voor het sluiten van de overeenkomst informeert over de locatie waar de gebruiker de voorwaarden elektronisch kan raadplegen en dat de voorwaarden op zijn verzoek aan hem worden toegezonden, elektronisch of op andere wijze. Ook in dit geval geldt dat de voorwaarden in beginsel vernietigbaar zijn, indien ze niet onverwijld en kosteloos op verzoek van de contractspartij aan deze worden toegezonden.

Indien de overeenkomst tussen de gebruiker en zijn contractspartij op fysieke wijze (niet elektronisch) wordt gesloten, dan is terhandstelling via elektronische weg alleen toegestaan, indien de contractspartij uitdrukkelijk met de elektronische terhandstelling heeft ingestemd. Dit kan mondeling, maar vanuit bewijstechnisch oogpunt is het aan te raden om de toestemming schriftelijk vast te leggen. Dit kan in een losse verklaring, maar bijvoorbeeld ook door middel van een aankruisvakje in de schriftelijke overeenkomst. Let erop dat ook in dit geval de algemene voorwaarden wel voor of bij het sluiten van de overeenkomst elektronisch ter beschikking moeten zijn gesteld.

Zonder deze toestemming dienen de algemene voorwaarden bij offline–contracteren dus op de wijzen zoals besproken onder 1 en 2 ter beschikking te worden gesteld.

4. Mogelijkheden voor dienstverrichters

Ondernemers die kwalificeren als dienstverrichters onder de Dienstenrichtlijn, kunnen op de volgende vier manieren (omschreven in artikel 6:230c BW) de door hen gebruikte algemene voorwaarden aan hun contractspartij ter hand stellen:

- Verstrekking van de algemene voorwaarden op eigen initiatief;
- De algemene voorwaarden zijn voor de contractspartij gemakkelijk toegankelijk op een plaats waar de dienst wordt verricht of de overeenkomst wordt gesloten;
- De algemene voorwaarden zijn voor de contractspartij gemakkelijk elektronisch toegankelijk op een door de dienstverrichter medegedeeld adres; of
- De algemene voorwaarden zijn opgenomen in alle door de dienstverrichter aan de contractspartij verstrekte documenten waarin deze diensten in detail worden beschreven.

De derde optie – terbeschikkingstelling door verwijzing naar een webadres – kan zowel worden gehanteerd in het geval van offline als online gesloten overeenkomsten.

Uit artikel 6:230e BW volgt dat de voorwaarden alleen dan voorafgaand aan het sluiten van de overeenkomst ter beschikking moeten worden gesteld, indien de overeenkomst schriftelijk wordt gesloten. In andere gevallen, dient de terbeschikkingstelling plaats te vinden voordat de verrichting van de dienst plaatsvindt.

Er bestaat in de juridische literatuur discussie over de vraag of de in artikel 6:230c BW genoemde kennisgevingsmethoden ook openstaan voor ondernemers die niet kwalificeren

als dienstverrichters onder de Dienstenrichtlijn. Ik adviseer niet-dienstverrichters om terhandstellingsmethoden te gebruiken die zijn besproken onder 1 t/m 3.